

Oasens skola

Rektorn vid Oasens skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Oasens skola
i Aneby kommun

Tillsyn i Oasens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn av Oasens skola i Aneby kommun under vårterminen 2013.

Oasens skola besöktes av Skolinspektionen den 23 och 24 april 2013.

Fakta om skolan

Oasens skola är en fristående F-9 skola i Aneby kommun, strax utanför samhället Aneby. Skolans huvudman är Oasens utbildningscenter AB. Skolan startade sin verksamhet höstterminen 2005. Huvudmannens moderbolag bedriver genom dotterbolaget Oasen ungdomscenter AB också verksamhet i ett hem för vård eller boende (HVB) alldeles i anslutning till skolan. Skolan och HVB-hemmet samverkar i flera delar kring elevernas och ungdomarnas stödbehov och utveckling. Skolverksamheten är organiserad i två arbetslag och leds av en rektor. Vid inspektionstillfället har skolan 27 elever, varav en elev i förskoleklass. Samtliga elever bor på HVB-hemmet.

Eleverna är organiserade i fem grupper, varav tre är åldersblandade i förskoleklass - årskurs 3, årskurs 3-5 samt årskurs 4-7. I årkurs 6 och 8 är eleverna organiserade i åldershomogena grupper. Undervisningen i slöjd samt idrott och hälsa sker på en kommunal skola i Aneby.

Skolan följer upp resultat i samtliga skolämnen och redogör i egen statistik också för antal elever som uppnått målen i de nationella ämnesproven år 2012. Någon nationell statistik finns inte eftersom skolan har få elever i varje årskurs.

Helhetsbedömning

Oasens skola arbetar i huvudsak väl inom området med elevernas lärande i undervisningen. Lärarna ger eleverna stöd och stimulans för att de ska nå kunskapsmålen och arbetar genom kartläggningar och olika arbetsätt för att eleverna ska nå kunskapsmålen. Rektorn måste dock säkerställa att arbetet med åtgärdsprogrammen förstärks så att eleverna får det särskilda stöd det har rätt till i undervisningen. Skolans generella och långsiktiga kunskapsresultat är svårt att analysera och värdera över tid eftersom elevantalet är litet och elevernas tid på skolan varierar.

Oasens skola följer inte i alla delar författningarna inom områden som rör grundläggande värden och inflytande, anpassning efter förutsättningar och behov, trygghet och studiero, bedömning och betygsättning, den enskilde elevens rätt till utbildning och uppföljning av verksamheten. Ett flertal brister

inom områdena är kopplade till de metoder som skolan arbetar med i bland annat värdegrundsarbetet och i behandlingsarbetet integrerat med HVB-hemmets verksamhet. Skolor har frihet att använda olika metoder och arbets sätt för att främja elevernas utveckling och lärande. Arbetet måste dock tillämpas inom ramen för skolförfattningarna. Skolinspektionen bedömer att skolans arbete relaterat till metoderna brister inom ett flertal områden. Som ett led i detta måste skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever stärkas. Värdegrundsarbetet utgår från rutinmässiga metoder som inte följs upp och utvärderas utifrån kartlagda behov. Eleverna är inte delaktiga i utformning och utveckling av skolans värdegrundsarbete. Särskilt angeläget är inflytande och delaktighet i värdegrundsarbetet eftersom Skolinspektionen får kraftfulla signaler om att metoderna i värdegrundsarbetet skapar press, oro och ängslan hos många elever och ibland motverkar deras upplevelse av trygghet och möjlighet till studiero. Elevhälsans uppgifter och inriktning för att arbeta för trygghet på skolan, förbygga kränkande behandling och i övrigt ge stöd till alla elevers utveckling mot målen, behöver också generellt stärkas. Skolan har efter tillsynen inlämnat information om åtgärder genom begränsningar i användandet av behandlingsmetoderna samt för hur elevhälsans arbete ska konkretiseras och genomföras.

Skolans arbete när det gäller bedömning och betygssättning behöver förstärkas på flera sätt. De skriftliga individuella utvecklingsplanerna varierar i såväl utformning som innehåll och kvalitet och behöver i större utsträckning utgå från kunskapskraven. Skolans betygskatalog uppfyller vidare inte författningarnas krav och skolan ger inte skriftliga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.

Eleverna på Oasens skola måste också i vissa delar få lika tillgång till utbildning. Skolan erbjuder inte eleverna språkval och modersmålsundervisning. Skolans timplan behöver också ses över för att säkra att eleverna får den utbildning de har rätt till.

Skolans kvalitetsarbete behöver vidare utvecklas så att skolenheten systematiskt och kontinuerligt följer upp verksamheten och analyserar resultaten i förhållande till de nationella målen i skollag och läroplan och utifrån det planerar och utvecklar utbildningen. Huvudmannen är ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen och ansvarar för att följa upp och utvärdera måluppfyllelsen för att vid behov förbättra verksamheten och ge förutsättningar så att målen uppfylls. Huvudmannens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete är i detta avseende otillräckligt.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Oasens skola att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 oktober 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Enligt skollagen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Enligt läroplanen har skolan vidare ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan aldrig undervisningen utformas lika för alla.

Av intervjuer med lärare och elever framkommer att skolan arbetar med att individanpassa och utforma undervisningen med hänsyn till elevernas olika behov i den del av undervisningen som rör kunskapsmålen. Det framgår samtidigt av intervjuerna att anpassning till elevernas olika behov sker i liten omfattning i den del av skolarbetet som i intervjuerna uppges vara relaterad till behandlingsmetoderna på HVB-hemmet och skolans arbete med värdegrundsfrågor, som en del av skolans val. I den delen utformas undervisningen lika för alla och enligt eleverna måste alla delta, oavsett individuellt behov. Behandlingsmetoderna är Aggression Replacement Training (ART) samt så kallad teckenekonomi. Metoderna är enligt Statens institutionsstyrelses beskrivning framförallt avsedda för ungdomar som har problem med utåtagerande beteende (www.institutionsstyrelsen.se). Eleverna menar att flera av dem inte har sådana problem, men att de trots detta måste arbeta med såväl ART som teckenekonomi i skolan. Eleverna uppger vidare att detta påverkar deras motivation och lust att lära i skolarbetet.

I intervjuerna med rektor, huvudman, lärare och representant för elevhälsan bekräftas också att metoderna i huvudsak gäller för alla.

Huvudmannen uppger i intervjun att behandlingsmetoderna har använts slentrianmässigt och menar vidare att metoderna inte passar alla, att skolan ska se över dem och eventuellt ta bort dem. Efter inspektionstillfället har huvudmannen inkommit med ett styrelsebeslut som anger begränsningar när det gäller användandet av behandlingsmetoderna.

Rektorn ska se till att undervisningen i alla delar anpassas efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författning

1 kap. 4 § andra stycket skollagen

3. kap 3 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag,

Lgr 11, 2.2 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Elevernas inställning ska klarläggas så långt som möjligt och eleverna ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter, som tillmäts betydelse i förhållande till deras ålder och mognad.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen. Elevernas inställning ska också klarläggas så långt som möjligt och eleverna ska ha möjlighet att fritt uttrycka åsikter, som tillmäts betydelse i förhållande till deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska rektorn se till att skolan utvecklar arbetsformer så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Av elevintervjuerna framkommer att eleverna inte ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och klarlägga sina inställningar i frågor som är angelägna för dem i deras utbildning. Skolan har klassråd och elevråd två gånger per termin och samling varje morgon enligt rektorn, men det är enligt eleverna alltför sällan som för dem verkligt angelägna frågor berörs i råden. Lärarna uppger att de inte alltid hinner med klassråden och några menar att eleverna sällan är intresserade av råden. Det framkommer vidare, av främst intervjuerna med de äldre eleverna, att deras upplevelser, åsikter och inställningar sällan kan uttryckas

och klargöras i andra sammanhang heller. Eleverna menar att de särskilt vill uttrycka åsikter om behandlingsmetoderna som är en del av undervisningen och kopplade till behandlingen på HVB-hemmet. Avsaknad av inflytande över dessa i skolan är enligt Skolinspektionen särskilt allvarligt eftersom det av elevintervjuerna framkommer kraftfulla signaler om att eleverna ofta upplever inre oro, press och otrygghet i arbetet med behandlingsmetoderna. Eleverna uppger också att arbetet ibland negativt påverkar deras möjligheter till utveckling och lärande. Behandlingsmetoderna upptar en del av deras värdefulla skoltid, men de får inte ifrågasättas, menar eleverna. De uppger också att de inte vågar säga emot, eftersom det kan innebära negativa konsekvenser för dem i det belöningsystem som är en del av teckenekonomi och används i HVB-hemmet. Metoderna är en del av behandlingsstrategierna inom HVB-hemmet och därför har eleverna, enligt rektorn och lärarna, inte i någon större utsträckning getts utrymme att samtala om metoderna.

Rektorn ska se till att elevernas inställning klarläggs så långt som möjligt och att de fritt får uttrycka åsikter som tillmäts betydelse i förhållande till deras ålder och mognad.

Författning

1 kap. 10 § andra stycket skollagen

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolan ska genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Det ska för varje skolenhet/verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Skolan ska, enligt skollagen, bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. För varje skolenhet ska det för detta finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp. Eleverna ska också vara delaktiga i upprättandet, uppföljningen och översynen av planen. För eleverna ska det finnas

elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Av intervjuer med rektor, lärare och elever och av de dokument Skolinspektionen erhållit framgår att skolan i sitt värdegrundsarbete arbetar enligt två behandlingsmetoder, Aggression Replacement Training (ART) samt så kallad teckenekonomi. Båda metoderna uttrycks av rektor, lärare och i dokumentationen vara en i skolan integrerad del av behandlingsverksamheten på HVB-hemmet. ART är, enligt samma intervjuer, den viktigaste och tidsmässigt största delen i skolans värdegrundsarbete och har använts rutinemässigt som en integrerad del i HVB-hemmets verksamhet under många år och med alla elever. Enligt intervjuerna med rektor, lärare, elever och representant för elevhälsan har metoderna inte omprövats eller utvärderats efter kartläggningar som synliggjort skolans reella behov när det gäller värdegrundsfrågor. Skolan har en plan för att motverka kränkande behandling med beskrivningar av förfaranden och rutiner, men planen saknar kartlagda underlag som ger stöd för att identifiera skolans verkliga behov och insatser i värdegrundsarbetet. Rektorn samtalar en gång om året, enligt intervjuer med elever och rektorn, med alla elever på skolan för att säkra att det inte sker någon mobbing och eleverna svarar årligen på en enkät kring bland annat trivsel, men de underlagen har inte resulterat i en plan som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp. Enligt rektorn lärarna och eleverna har i övrigt inte eleverna medverkat i upprättande, uppföljning och översyn av någon plan i ett målinriktat värdegrundsarbete. Det är enligt Skolinspektionen särskilt angeläget med elevernas delaktighet eftersom det, av främst intervjuerna med de äldre eleverna, framkommer att de ovan nämnda metoderna ibland kan ha motverkande effekt i värdegrundsarbetet och framkalla otrygghet och press samt känslor av misslyckanden.

Det framkommer vidare, av intervjuer med representant för elevhälsan samt med rektorn och lärare, att elevhälsan inte är tillräckligt delaktig i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet där samverkan för att motverka och förebygga kränkande behandling ingår (Prop. 2009/10:165 s. 276). Arbetet kan behöva struktureras bättre, menar rektorn.

Skolan ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det upprättas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Författning

2. kap. 25 § skollagen

6 kap. 6-8 §§ skollagen

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Prop. 2009/10:165 s. 276

Särskilt stöd

Bedömning

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor ska fatta beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.
- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Rektor ska också se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behov eleven har utifrån målen och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får rektor fatta beslut om avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektor ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt som möjligt är likvärdig med övrig utbildning inom den aktuella skolformen.

Av den dokumentation kring anpassad studiegång som Skolinspektionen tagit del av och av intervju med rektorn framkommer att besluten om anpassad studiegång inte görs enligt författningarnas krav. I beslutet anges endast att det är anpassad studiegång. I beslutet anges inte vilka avvikelser som gjorts från skolans timplan och de ämnen som annars gäller för skolans utbildning. Detta är angeläget för att synliggöra att eleven så långt som möjligt erbjuds en utbildning som är likvärdig den aktuella skolformens.

Flera av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del behöver förtydligas. Åtgärdsprogrammen behöver bättre ange vilka behov eleven har, vilka mål utifrån kunskapskraven eleven inte uppnår och vilka åtgärder skolan planerar utifrån det. Rektorn och lärarna uppger att de är medvetna om att det finns otydlighet kring detta i åtgärdsprogrammen och att de generellt är av varierad kvalitet. Åtgärdsprogrammen saknar vidare beskrivning av hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Av intervjuerna med lärare och rektor framkommer att ett skäl till att uppföljning saknas är att skolans elever stannar korta tider och sällan fullföljer sin skolgång på Oasens skola. Lärarna tillägger

att de kan bli bättre på att följa upp och utvärdera åtgärdsprogrammen. Beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång saknar också information om elevens och vårdnadshavarens möjligheter att överklaga besluten till Skolväsendets överklagandenämnd.

Rektorn ska se till att beslut om anpassad studiegång fattas enligt författningarnas krav. Rektorn ska också se till att åtgärdsprogrammen i större utsträckning anger elevens behov, vilka mål eleven inte uppnår och vilka behov av åtgärder eleven har utifrån det samt att utvärdering och uppföljning sker av åtgärdsprogrammen.

Författning

3 kap. 8–10 §§ samt 12 § skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Betyg ska utfärdas i enlighet med författningarnas krav och föreskrifterna om betyg ska följas.
- En skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ska ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.
- Omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra föreskrifter. Rektor ska, enligt skollagen, se till att betygskatalogen utfärdas i enlighet med författningarnas krav. Av skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Av föreskrifterna om betygskatalog framgår att katalogen ska innehålla elevuppgifter, daterad egenhändig signatur av den som har beslutat om betyg och namn på huvudman och den kommun där skolenheten är belägen. I de fall en elev avslutat ett ämne i grundskolan utan att ha uppnått godkänt betyg ska en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling ges. Rektor ska också se till att omdömena i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser elevens

kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och att eleverna i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av skolans betygskatalog framgår att den är ofullständig och saknar ett flertal uppgifter som en betygskatalog ska innehålla. Katalogen saknar till exempel elevuppgifter, daterad egenhändig signatur av den som har beslutat om betyg och namn på huvudman och den kommun där skolenheten är belägen.

Det framkommer vidare av intervju med rektorn och av skolans dokumentation att skolan inte ger korrekta skriftliga bedömningar av elevens kunskapsutveckling när eleven fått ett icke godkänt betyg i ett avslutat ämne. I bedömningarna saknas vilket eller vilka ämnen det gäller och vilka mål eleven inte har uppnått. Bedömningen undertecknas inte heller av undervisande lärare.

Av de exempel på skriftliga individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framkommer att utvecklingsplanerna har olika utformning, inte alltid ger omdömen i samtliga ämnen eleven har fått undervisning i och i för liten utsträckning bedömer elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven. Eleverna uppger i intervjuerna svårigheter med att förstå de skriftliga omdömena och att de inte känner till det digitala systemet där bedömningarna ges. Rektorn såväl som lärare uppger att de är medvetna om att det finns en variation i omdömena och att skolan är inne i en utvecklingsprocess för att bland annat erhålla ett gemensamt språk i planerna och för att de bättre ska utformas efter elevernas förutsättningar och behov. Rektorn uppger att det nuvarande IT-stödet för skriftliga individuella utvecklingsplaner kommer att bytas ut.

Rektorn ska se till att skolans betygskatalog uppfyller författningarnas krav och att skriftliga bedömningar ges till elever när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Rektorn ska vidare se till att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen eleven fått undervisning i och att det framgår vilka insatser som skolan planerar för hur eleven ska utvecklas så långt som möjligt.

Författning

3 kap. 14 § skollagen

10 kap. 13 skollagen

10 kap. 22 § skollagen

6 kap. 10 § skolförordningen

SKOLFS 2011:123

Lgr 11 2.4 Övergripande mål och riktlinjer, Skola och hem

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Huvudmannen och rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Motivering

Enligt skollagen har rektorn som pedagogisk ledare och chef ansvar för att utbildningen utvecklas. Enligt skollagen ska rektorn, som ett led i detta, ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete inom skolan som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Enligt läroplanen ska resultatet av kvalitetsarbetet omsättas i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Elever ska enligt skollagen medverka i kvalitetsarbetet och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta. Även huvudmannen ska, enligt skollagen, bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete och kontinuerligt och systematiskt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Skolan genomför kvalitetsmätningar en gång per år med elever och föräldrar samt vid utskrivning, enligt rektorn. Av intervjuer och av redovisat dokumenterat kvalitetsarbete framkommer dock att skolans systematiska kvalitetsarbete behöver stärkas. Rektorn och lärarna uppger också att kvalitetsarbetet kan bli bättre till exempel genom att förbättra skolans enkäter så att de mer relaterar till övergripande nationella mål. Skolinspektionen bedömer också att kvalitetsarbetet i större utsträckning behöver inriktas mot att uppfylla de nationella målen i skollagen, läroplanerna och andra författningar för utbildningen och därmed bli ett stöd för ökad måluppfyllelse. Elevernas kunskapsresultat följs upp i skolans kvalitetsarbete, men däremot saknas för skolan andra angelägna områden som till exempel uppföljning av effekter av det särskilda stödet, elevhälsans arbete, skolans målinriktade arbete med att förebygga trakasserier och kränkande behandling eller elevernas möjlighet till ett reellt inflytande över sin utbildning. Utgångspunkten i ett kvalitetsarbete är att identifiera skolans utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Oasens skola behöver fokusera mer på målen för utbildningen i kvalitetsarbetet och arbeta mer systematiskt för att säkra att alla elever får en undervisning som håller hög kvalitet och främjar deras kunskapsutveckling.

Det framkommer vidare vid intervjuer och av dokument att elever och vårdnadshavare inte är delaktiga i det grundläggande kvalitetsarbetet. De kan därmed inte bidra med synpunkter och underlag för att förbättra kvalitén.

Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att även huvudmännen systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Huvudmannens dokumenterade systematiska kvalitetsarbete är i detta avseende otillräckligt, uppger rektorn och huvudmannen. Huvudmannen är ytterst ansvarig för genomförandet av utbildningen och ska se till att det finns förutsättningar att bedriva ett kvalitetsarbete som säkerställer kvalitet och likvärdighet utifrån de nationella målen. Skolans dokumenterade kvalitetsarbete ska vara ett stöd för huvudmannens beslut om prioriteringar och utvecklingsinsatser.

Huvudmannen och rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta.

Författning

4 kap. 3-5 §§ första stycket skollagen

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Skolan ska erbjuda elevernas språkval samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.
- För eleverna ska det finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering

Enligt skollagen ska det som ämnen finnas språkval och för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål. På skolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Eleverna uppger i intervjun att de inte erbjudits språkval eller fått information om språkval. Några elever uppger att de har efterfrågat det och önskat besked

om varför de inte erbjuds språkval. Vid intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att eleverna på Oasens skola inte erbjuds språkval.

På samma sätt framkommer det av intervjuerna med lärare, rektor och elever att inga elever erbjuds modersmålsundervisning, trots att det finns elever som önskar det. Rektorn uppger efter tillsynen att antalet elever har varit mindre än fem och att förutsättningar för modersmålsundervisning därför inte funnits. Skolinspektionen vill dock påpeka att skolan ska ha undersökt möjligheterna att erbjuda eleverna modersmålsundervisning och säkra elevernas rätt till detta. Vid inspektionstillfället hade skolan ingen sådan information.

Vid intervjuer med representant för elevhälsan, rektorn och lärarna framkommer att elevhälsans funktion är otydlig på skolan och att det är oklart vilka som ingår i elevhälsan och hur olika roller ska samverka. Detta är särskilt framträdande när det gäller elevhälsans förebyggande uppgifter och uppgiften att stödja elevernas utveckling mot målen och att skapa en positiv lärandesituation för eleverna. Elevhälsan medverkar, enligt representant för elevhälsan, inte i frågor som rör elevernas arbetsmiljö eller skolans värdegrund som t.ex. arbetet med kränkande behandling. Representanten för elevhälsan uppger också att elevhälsan i huvudsak består av sjuksköterska och skolläkare och att deras huvudsakliga uppgifter främst är relaterade till traditionell skolhälsovård.

Eleverna har tillgång till psykolog och kurator i HVB-hemmets verksamhet och det sker kontinuerlig samverkan mellan personalgrupper i skolan och i hemmet. Skolan saknar dock en elevhälsa i skollagens mening med en samlad funktion av skolhälsovård, elevvård och specialpedagogiska insatser med syfte att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Rektorn och huvudmannen håller med om att elevhälsans funktion och roller är otydliga på skolan. Huvudmannen har efter inspektionstillfället redovisat ett styrelseprotokoll där elevhälsan har diskuterats och av det framgår att rektorn fått i uppgift att "konkretisera hur skolhälsovården framledes ska genomföras".

Rektorn ska se till att eleverna erbjuds språkval samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna. Huvudmannen ska se till att det finns en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och främjar elevens hälsa, lärande och utveckling.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

10 kap. 4 § samt 7 § skollagen

9 kap. 5 § skolförordningen

9 kap. 7 § skolförordningen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Oasens skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Utrymmet för skolans val ska utgöra högst tjugo procent av ett ämnes eller en ämnesgrupps timmar i timplanen och användas för undervisning i ett eller flera ämnen.

Motivering

I timplanen för grundskolan anges det antal timmar som får användas för skolans val. Enligt skollagen får antalet timmar vid skolans val för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Undervisningen i ett ämne inom skolans val ska till sitt innehåll och i sin inriktning vara förenlig med kursplanen och med kunskapskraven.

Skolans val innehåller, enligt intervjuerna med rektorn och lärarna, arbete på skoltid med behandlingsmetoden ART. Några lärare och rektorn uppger vidare att ämnena svenska, samhällskunskap och religion har färre antal timmar till förmån för skolans val. Andra lärare uppger att det endast är ämnena svenska och samhällskunskap. Delar av mål och kunskapskrav i ovan nämnda kursplaner är relaterade till innehållet i ART, enligt lärarna och rektorn. Eleverna uppger att de inte känner till vilka ämnen eller mål som ingår i ART. Innehåll och inriktning inom skolans val måste enligt skolinspektionens bedömning därför förtydligas, så att undervisningen är förenlig med kursplan och kunskapskrav.

Oasens skola har i inlämnad dokumentation redovisat skolans timplan och anger att 684 timmar används till skolans val. Av skolans redovisade timplan framgår att antalet timmar i såväl de samhällsorienterande ämnena som i svenskämnet är minskade med mer än 20 procent. Det framgår också att även andra ämnen än de ovan nämnda har reducerats.

Antalet timmar i elevens val är vidare reducerade till förmån för skolans val, vilket inte är förenligt med författningen eftersom elevens val inte utgör ett eget ämne. I skolans timplan uppges vidare att antalet timmar i språkvalet är minskat med cirka 50 procent trots att skolan inte erbjuder eleverna språkval.

Rektorn ska se till att antalet timmar vid skolans val för ett ämne eller ämnesgrupp minskas med högst 20 procent och tydliggöra hur skolans val används för undervisning i ett eller flera ämnen.

Författning

10 kap. 5 § skollagen, bilaga 1,

9 kap. 9 § skolförordningen

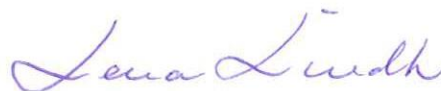
9 kap. 11 § skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Lena Lindh
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs också i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstudierande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).